

Žalobce tvrdil, že mu přísluší podle notářského spisu ze dne 30. května 1921 proti Antonínu F-ovi nárok na odevzdání knihovního tělesa vložky knihovní čís. 30 (výměnkářský domek), a domáhal se z odpůrčích důvodů § 2 čís. 2 a 4 a § 3 čís. 1 odp. řádu toho, by trhovská smlouva ze dne 13. března 1926, již prodal Antonín F. žalované toto knihovní těleso, jakož i vklad práva vlastnického, provedený na jejím základě v knihovním tělese vl. čís. 30 pro žalovanou, byly prohlášeny proti němu za bezúčinné a žalovaná byla uznána povinnou, by po smrti Antonína F-a převedla knihovní těleso na žalobce a svolila ke vkladu vlastnického práva pro něho. Žaloba byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Žalobě bylo odepříti oprávnění. Podle § 8 odp. řádu jest k odporu oprávněn každý věřitel, jehož pohledávka jest vykonatelná, ať vznikla kdykoliv, nevedla-li exekuce na dlužníkovu jmění k úplnému uspokojení věřitelovu nebo lze-li míti za to, že k uspokojení věřitelovu nepovede. Ustanovení to vyžaduje tudíž předně, by pohledávka žalobce za dlužníkem pozůstávala z plnění v penězích, tedy aby tu byla pohledávka peněžitá. Neboť v jiných případech, jde-li na př. o nárok na vydání určité věci nebo na jiné plnění nepeněžité, není tu pohledávky, pro kterou by mohlo býti docíleno uspokojení věřitele bezprostředně ze jmění vedením exekuce na ně. Neboť tu nastupuje na místo nároku na plnění in natura, odporovatelným jednáním zmařeného, především pohledávka na náhradu škody proti dlužníkovi a teprve, je-li tato nedobytna, jest tu porušeno uspokojení pohledávky věřitelovy, jež se vyžaduje pro odporování (srv. Bartsch-Pollak kom. k § 8 pozn. 4 a 15, Ehrenzweig kom. str. 482 a Voska, Vydání odpůrčího řádu pozn. 2 § 8.) Že žalobci přísluší za dlužníkem pohledávka v penězích, žalobce ani netvrdil, pohledávku pak, která mu podle údajů žalobních přísluší (nárok na odevzdání knihovního tělesa, výměnkářského domku) nelze považovati za takovou pohledávku. Nemohlo proto žalobě býti vyhověno už pro tento nedostatek předpokladu § 8 odp. ř.

Čís. 7599.

Náhrady škody proti pražské obci, ježto neudržovala v řádném stavu chodník, nepatřící k žádnému domu, nelze se domáhati pořadem práva.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1927, Rv I 522/27.)

Žalobkyně domáhala se na obci hlavního města Prahy náhrady škody za úraz, jež utrpěla tím, že uklouzla na chodníku, jenž nebyl řádně posypán, ač bylo na něm náledí. Chodník ten nepatřil k žádnému domu. Procesní soud první stolice uznal žalobní nárok důvodem po právu, odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

N e j v y š š í s o u d z r u š i l r o z s u d k y o b o u n i ž š í c h s o u d ů i s p ř e d c h o z í m ř í z e n í m a o d m í t í ž a l o b u.

D ů v o d y:

Ani strany ani soudy nedaly si otázku, zda zažalovaný nárok patří na pořad práva. Vzhledem k předpisu § 240 třetí odstavec c. ř. s. musel dovolací soud tak učiniti sám od sebe. Žalobkyně žádá na žalované obci náhradu škody za úraz, který utrpěla tím, že na chodníku v Ječné ulici, který nepatří k žádnému domu a o jehož stav náleží pečovati obci, uklouzla, poněvadž nebyl řádně posypán, ač na něm bylo náledí. Žalovaná obec uznává, že jest povinna dáti tento chodník čistiti, brání se však námitkou, že vyhověla předpisu magistrátní vyhlášky ze dne 7. března 1883, čís. 165.538 o čistění chodníků. Kdyby šlo o škodu z přestoupení tohoto předpisu, patřila by ovšem žaloba podle § 1311 obč. zák. na soud. Než tento předpis týká se jen majitelů domů, jimž ukládá, by čistili chodníky podél svých usedlostí. O chodník, který obec je povinna čistiti jako majitelka domu, tu však nejde, nýbrž o chodník na veřejné ulici, kde domu není. Povinnost obce, pečovati o čistění tohoto chodníku, nelze tudíž odůvodniti oním policejním předpisem, nýbrž povinnost ta vyplývá jediné z ustanovení § 81 obecního řádu pražského. Tento ustanovuje pod nápisem »Správa místní policie« — kromě jiného, což zde nepřichází v úvahu, — že obec pečuje o dláždění a o zachování tříd a o silnice, vyjímajíc ty, o něž pečuje stát, a že vykonává policii uliční. Pro obec bez vlastního statutu upravuje § 28 čís. 3 čes. ob. zřiz. tento předmět v ten způsob, že do samostatného oboru působnosti obce náleží péče o udržování obecních silnic, cest a náměstí, jakož i o bezpečnou a snadnou dopravu. Tento předpis vykládá se (srov. Bohuslav, čís. 5158) v ten smysl, že podle něho náleží k povinnosti obce podle okolností též posypávání obecních cest při náledí a že jest to povinností, uloženou obci v oboru místní policie. § 81 obecního řádu pražského nemá ustanovení obsaženého v § 28 čís. 3 čes. ob. zřiz., že obci náleží též péče o bezpečnou a snadnou dopravu. Avšak v povinnosti uložené pražské obci v § 81, zachovávatí třídy a silnice a vykonávatí policii uliční, jest zahrnuta její povinnost udržovatí třídy a silnice ve stavu takovém, by vyhovovaly svému účelu, tedy v takovém, by byla po nich možná bezpečná chůze a jízda, a z této povinnosti pak plyne povinnost, ulice podle potřeby čistiti a při náledí i posypávatí, pokud ovšem tato povinnost ohledně čistění chodníků před domy oním nařízením magistrátu není přesunuta na majitele domů. Tato povinnost náleží k povinnostem, jež shrnuje § 81 obecního řádu pražského pod pojmem správy místní policie a jest tudíž uložena obci jako veřejnoprávnímu orgánu, pověřenému výkonem místní policie. Domáhá-li se žalobkyně náhrady škody, poněvadž obec chodník v bezpečném stavu neudržovala, jest důvodem jejího nároku zanedbání povinnosti, která jest obci uložena jako veřejnoprávnímu orgánu v oboru místní policie. To jest důvod veřejnoprávní a v důsledku toho jest v této věci podle § 1 j. n. pořad práva vyloučen. Že obecní řád pražský nemá ustanovení srovnalého s § 37 čes. ob. zřiz., jest bez významu pro otázku, zda jde o nárok veřejnoprávní či soukromoprávní, zda tedy pořad práva je vyloučen nebo připuštěn. Roz-

sudky obou nižších soudů a celé řízení předchozí jsou tudíž zmatečné podle § 477 čis. 6 c. ř. s. Bylo je podle §§ 477 prvý odstavec, 478 prvý odstavec, 513 c. ř. s. zrušiti a žalobu odmítnouti.

Čís. 7600.

Má-li hromadná věc jako taková býti předmětem zástavního práva v tom smyslu, že jednotlivé kusy zcizením vystupují ze zástavy a jiné nově nabyté vstupují na jejich místo, musí to býti zvláště umluveno, ale ani pak nemůže tu disponovati sám zástavce.

Odpůrčí nárok v úpadku.

Vědomost zástupce nahrazuje vědomost zastoupeného, v jehož jméne vystupoval při odporovatelném právním jednání.

Obdržel-li úpadkový věřitel zajištění neb uspokojení pohledávky za dlužníkovy insolvence, jest již v tom zkrácení ostatního věřitelstva a plyne z toho odporovatelnost jednání. Je-li však druhou stranou, účastnou na právním jednání, osoba jiná, musí žalobce prokázati kromě ostatních předpokladů, že tímto právním jednáním byli věřitelé zkráceni. Úmyslu úpadce, poškoditi věřitele, se k odporovatelnosti podle § 31 čis. 2 konk. ř. nevyhledává. Jde o případ § 31 čis. 2 konk. ř., nebyl-li oddělný věřitel zaplacen z výtěžku hromadné zástavy, nýbrž uspokojen kupním převodem zastavených věcí. Spadá sem též případ, bylo-li dlužníkem ve stavu insolvence poskytnuto oddělnému věřiteli uspokojení postupem účtových pohledávek. Otázka, zda druhé straně musela býti dlužníková insolvence známa, jest otázkou právní. Zavinění stíhá tu nejen toho, kdo byl lehkomyšlným, nýbrž i toho, kdo byl prostě nedbalým, lhostejným, nepozorným.

Nebyl-li oddělný věřitel zaplacen z výtěžku hromadné zástavy, nýbrž uspokojen kupním převodem zastavených věcí, jest opodstatněn i odpůrčí důvod § 30 čis. 1 konk. ř., stal-li se převod již za insolvence dlužníkovy.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1927, Rv I 731/27.)

Správce úpadkové podstaty domáhal se odpůrčí žalobou na žalované záložně, by proti úpadkovému věřitelstvu byla prohlášena bezúčinnou kupní smlouva ze dne 19. a 20. března 1925, již převzala žalovaná od úpadce zboží, v žalobě jednotlivě vypočtené, celkem za 128.054 Kč 50 h, jakož i postoupení účtů, v žalobě jednotlivě uvedených, v celkové výši 40.714 Kč 10 h a by žalovaná byla uznána povinnou zaplatiti úpadkové podstatě 128.054 Kč a 40.714 Kč 10 h. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly.

N e j v y š š í s o u d vyhověl dovolání žalobce potud, že uznal právem, že proti věřitelstvu v úpadku firmy N. prohlašují se bezúčinnými právní jednání mezi úpadcem Janem N-em, majitelem firmy N., a žalovanou a to kupní smlouva ze dne 19. a 20. března 1925, kterou žalovaná